

'ดร.มานะ นิมิตรมงคล'

ปลุก 'สังคม-ราชการ' ต้านโกง ป้องกันทุจริต

สัมภาษณ์พิเศษ

หมายเหตุ : “ดร.มานะ นิมิตรมงคล” ประธานองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ให้สัมภาษณ์พิเศษรายการ “สยามรัฐสดุดาทีวีจาร์นั” ออกอากาศทางช่องยูทูป Siamrathonline ได้วิเคราะห์ถึงความสำคัญของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ตลอดจนเหตุการณ์ตึกสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) พังถล่ม ในระหว่างการก่อสร้าง ในวันที่เกิดแผ่นดินไหวในประเทศไทย มีสาระที่น่าสนใจดังนี้

● มีการวิพากษ์วิจารณ์ จากข้อมูลที่ถูกเปิดเผยผ่านสื่อถึงปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการสร้างตึกแห่งนี้ จนทำให้ความเชื่อมั่นพังไปพร้อมกับตึกด้วยหรือไม่

ในเรื่องของความเชื่อมั่น ผมมองว่ามันไม่ได้พึ่งเฉพาะที่ สตง.เท่านั้น แต่คนกำลังพูด

ถึงองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญแทบทุกองค์กร ที่ก่อนหน้านี้ก็เป็นจำเลยอยู่แล้ว สำหรับสตง. คือภาพขององค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ซึ่งการที่ใครจะไปตรวจสอบคนอื่น ตัวเองก็ต้องเป็นที่ยอมรับด้วยเหมือนกับตัวเองชาวสะอาดพอ ซึ่งการพูดเช่นนี้ เราไม่ได้บอกว่า สตง.มีอะไรที่ทุจริต แต่มันกำลังเกิดความสงสัยอย่างมากในสังคม

อย่างหนึ่งที่อยากให้ตระหนักกัน คือคนที่สงสัยและไม่มั่นใจเลย ไม่ใช่เฉพาะคนไทยเท่านั้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วตามด้วยอาการ

แพนิคของข้าราชการหลังจากแผ่นดินไหวไปแล้ว มีข้าราชการในหลายตึก ต่างอพยพลงมาจากตึกที่ทำงาน ส่วนหนึ่งเพราะข้าราชการต่างรู้ว่าตึกของหน่วยงานราชการหลายแห่งเต็มไปด้วยการโกงกินแทบทุกที่ เพราะฉะนั้นเขาจึงไม่มั่นใจในตัวตึก ที่ทำงานกันอยู่

แล้วต่างชาติทั้งที่อยู่ในประเทศไทย นักท่องเที่ยว หรือคนที่เข้ามาทำกิน หรือคนที่กำลังจะมาลงทุนในไทย หรือลงทุนไปแล้ว จะมองประเทศไทยอย่างไร

ก่อนหน้านี้เคยมีการพูดเรื่องแคดเมียม

ส่วนหนึ่งเพราะข้าราชการต่างรู้ว่า ตึกของหน่วยงานราชการหลายแห่ง เต็มไปด้วยการโกงกินแทบทุกที่ เพราะฉะนั้นเขาจึงไม่มั่นใจ ในตึกที่ทำงานกันอยู่

หรือการรักษาตัวของอดีตนายกฯ เรื่องชั้น 14 ทุกคนพูดเหมือนกันหมดว่า สำหรับประเทศไทย แล้ว เรื่อง รูล ออฟ ลอร์ เรื่องหลักนิติธรรม การปฏิบัติตามกฎหมาย หรือกระบวนการ ยุติธรรมของไทย เชื่อถือไม่ได้ อ่อนแอมาก จำเป็นที่จะต้องฟื้นฟูอย่างเร่งด่วน

เรื่องความปลอดภัยของประชาชนจาก สภาพแวดล้อม หรือแม้แต่นโยบายสาธารณะ ของรัฐ ต่างชาติไม่ไว้วางใจมาตั้งแต่ก่อนหน้า นี้ และเมื่อมาถึงเหตุการณ์ครั้งนี้ ทุกคนคงพูด เป็นเสียงเดียวกันว่า แล้วมันมีความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินจริงหรือไม่ สิ่งเหล่านี้เป็น เรื่องที่เราต้องตระหนัก แล้วต้องรีบสร้างความ เชื่อมั่นให้กลับมา

● ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเหตุตึก สดง.ถล่ม มีทั้งเม็ดเงินงบประมาณจำนวน

ถึง 2 พันล้านบาท และที่สำคัญคือชีวิตของ ผู้สูญหาย หลายคนมองว่า สังคมไทยตื่นแล้ว กับเรื่องการทุจริต แต่ภาครัฐ เองตื่นแล้ว หรือยัง

เรื่องนี้เป็นคำถามที่เราต้องถามกันอย่าง ต่อเนื่อง แต่เรื่องที่สำคัญที่สุดคือเราต้องการ ให้มีผู้รอดชีวิต จากเหตุการณ์ครั้งนี้ ให้มากที่สุด ประเด็นต่อมาที่มีการพูดถึงกันมากที่สุด คือเหตุการณ์ครั้งนี้ที่ตึกสดง.ถล่มเพราะอะไร เป็นเพราะการออกแบบไม่ดี การคำนวณ โครงสร้างไม่ดี มีการทุจริตในโครงการนี้หรือไม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เรายังไม่เห็นข้อมูล เรื่องนี้ กำลังรอการพิสูจน์ต่อไป ส่วนประเด็นที่น่า สนใจคือวันนี้มีหน่วยงานของรัฐจำนวนมาก

ที่เข้าไปพยายามหาหลักฐาน พยายามพิสูจน์ ในแง่มุมต่างๆ เพื่อเอาคนผิดมาลงโทษได้

ประเด็นที่สาม ซึ่งมองว่ามีความสำคัญ อย่างมาก นั่นคืออุบัติเหตุในประเทศไทย ทั้ง บนท้องถนน ตึกพัง สะพานพัง อย่างกรณี เมื่อ 2 ปีที่แล้ว การก่อสร้างสะพานลอยแถว ลาดกระบังที่พังลงมา จนมีคนเสียชีวิต แต่ จนถึงวันนี้ยังไม่มีใครบอกเราได้เลยว่า มัน เกิดจากอะไร ยังไม่มีใครแถลงให้ประชาชน ฟังเลยว่าเพราะอะไร ใครผิดก็ไม่กล้าพูด แต่มันพังเพราะอะไร แล้วจะหาทางป้องกัน อย่างไร เรื่องนี้สำคัญมาก เราอยากรู้

หรืออย่างกรณีการก่อสร้างทางด่วน พระราม 2 มันถล่มเพราะอะไร ยังไม่มีการ บอกกันเลย เจ้าหน้าที่รัฐ ใครต้องรับผิดชอบ เอกชนใครต้องรับผิดชอบ เพราะฉะนั้นกรณี ตึก สดง.ถล่ม เมื่อมีการสอบสวนแล้ว ภาครัฐ โดยเฉพาะรัฐบาลจะต้องบอกกับคนไทย ว่าเราได้บทเรียนอะไร และจากนี้เป็นต้นไป รัฐจะทำอะไรบ้างเพื่อพัฒนาระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง ความปลอดภัยบนท้องถนน ชีวิตของ ผู้คนที่อยู่อาศัยในตึก รัฐจะป้องกันอย่างไร

เรื่องที่เรารู้สึกหนักมากที่สุดคือระบบการ แจ่งเตือนภัยที่เราเสียเงินไปตั้งก็ร้อยล้านบาท แต่พอถึงเวลาเมื่อภัยภัยจริงๆ ระบบนี้สามารถใช้ได้จริงหรือไม่ และหากนับจากเหตุการณ์สี นามีเมื่อหลายสิบปีก่อน ระบบแจ่งเตือนของ เรายังใช้ได้อยู่หรือไม่

การที่ระบบแจ่งเตือนภัยล้มเหลว เป็น เรื่องที่น่าละอาย ที่ กสทช.และ ปก.หรือใคร

ก็แล้วแต่ ซึ่งรัฐบาลต้องเกี่ยวข้อง จะมาบอก ว่าเพิ่งมาเป็นรัฐบาล มันไม่ได้

แต่จากนี้ต้องบอกได้ว่าจะทำอะไรต่อไป ดังนั้นเราต้องคุยเรื่องนี้กันให้จริงจัง ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถเรียกความเชื่อมั่นทั้งคน ไทย และต่างชาติไม่ได้เลย

● รูปแบบการประมูลงานของภาครัฐ ควรจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพื่อให้ป้องกัน ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ป้องกันการใช้ ช่องว่างทางกฎหมาย

โดยส่วนตัวแล้วสนับสนุนในเรื่องนี้ ขณะ นี้ร่าง พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้าง กำลังอยู่ในระหว่าง รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน แต่ยังไม่มี เห็นรายละเอียดว่าจะแก้ไขในประเด็นใดบ้าง ซึ่ง เรื่องนี้ต้องแก้ด้วยกันหลายอย่าง คือ 1. จาก เดิมที่เคยกำหนดในการประมูลว่าราชการต้อง เลือกบริษัทที่เสนอราคาต่ำที่สุด ต่อไปเรา ต้องนำเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติบริษัท ผู้รับเหมาว่าใครมีศักยภาพที่จะทำงานให้ได้ จริง ให้ได้งานออกมาได้ดี สมเป้าหมาย สม ความต้องการของหน่วยงานจริง ต้องทั้งเรื่อง คุณภาพต้องควบคู่ไปกับราคา

นอกจากนี้ยังมีอีกประเด็นหนึ่งที่แก้ ด้วยกฎหมายไม่ได้ แต่ต้องไปแก้ที่ดุลยพินิจ และพฤติกรรม ของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่มีอำนาจ ในการใช้ดุลยพินิจ เนื่องจากการล็อกสเปก กีดกันกันอยู่ ดังนั้นการที่เราพูดถึงบริษัทต่าง ชาติ ไม่สามารถเข้ามาแข่งขันในไทยได้ เพราะ คนไทยเราเอง ในหน่วยงานต่างๆไปเขียน สเปก กันบริษัทต่างชาติเอาไว้

เพราะฉะนั้นต้องทำสองทาง คือ 1.เปิดโอกาสให้บริษัทต่างชาติเข้ามาทำ ให้แข่งขันกับบริษัทของไทยอย่างเสรี เอาเป้าหมายของหน่วยงานเป็นสำคัญ และต้องไม่มีการล็อกสเปก กีดกันบริษัทใดๆ เพื่อให้การแข่งขันการประมูลงานภาครัฐมีความเป็นเสรีและเป็นธรรม

● ความเชื่อมั่นของสตง.ถูกสั่นคลอนอย่างหนัก ดังนั้นจะส่งผลต่อการทำงานสตง.ตามมาหรือไม่

เรื่องการทำหน้าที่ของสตง. ต้องแยกออกเป็นสองประเด็น คือ สำหรับกรณีตักเตือน สตง.ที่ทั้งถล่มนั้น ต้องยอมรับว่าสตง.เก่งในเรื่องการตรวจสอบเอกสาร ตรวจบัญชี การเงิน แต่ไม่เก่งเรื่องการตรวจตักเตือน การก่อสร้าง เพราะฉะนั้นการที่ผู้บริหารสตง.มีเจตนาดี คือการนำเอาข้อตกลงคุณธรรมมาใช้ เพื่อให้ตัวแทนภาคประชาชนเข้าไปร่วมสอดส่องเฝ้าระวัง ถือว่าเป็นการริเริ่มที่ดี ที่ต้องส่งเสริม

แต่สำหรับการที่ตักเตือนแห่งใหม่ถล่มนั้นวันนี้ยังพูดได้ยากว่า มีใครเอารัดเอาเปรียบประชาชน และหลวงบ้าง ต้องใช้เวลาในการพิสูจน์ แต่ในส่วนที่สตง.เข้าไปตรวจสอบหน่วยงานและส่วนราชการต่างๆ ที่เป็นข่าวนั้น ต้องบอกว่าทุกอย่างเป็นเรื่องจริงหมด ซึ่งก็น่าเห็นใจคนที่โดนตรวจสอบ

แต่มีอีกประเด็นหนึ่งที่เรากำลังคิดถึงเอาไว้สักนิด คือ สตง.เองต้องปรับปรุงว่ามาตรฐานการตรวจสอบเป็นอย่างไร การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างไร คุณมีเกณฑ์ กติกาอะไร จึงไปวัดว่า เมล็ดพริกของบางหน่วยงานที่ไปตรวจสอบนั้นยาวเท่าไร หรือมีการไปเรียกเก็บเงินคืน 50 บาท 100 บาท หรือดูแม้กระทั่งหลักสตาจ์ จนทำให้เกิดคำถามว่านี่คือหลักในการตรวจสอบของสตง.หรือไม่ สตง.ต้องไปปรับปรุง

พ.ร.ก.ไซเบอร์ ยาแรงปราบมิจฉาชีพ พิสูจน์ฝีมือรัฐบาล

ถอน หมุด

หนึ่งในปัญหาที่รัฐบาลยังแก้ไขไม่ได้อย่างเด็ดขาด คือ ขบวนการแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยที่ผ่านมารัฐบาลพยายามทำงานเชิงรุกมาตลอด โดยเฉพาะการทำงานข้ามพรมแดน ด้วยการตัดน้ำตัดไฟ ในพื้นที่ชายขอบที่คาดว่าจะเป็ฐานปฏิบัติการของกลุ่มคนนอกกฎหมายเหล่านี้ ซึ่งพอทำไปแล้ว ก็พบบรรเทาปัญหาได้ในระดับหนึ่ง

แต่ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การล้างบางขบวนการเหล่านี้ยังทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากคนไทยส่วนหนึ่งเต็มใจเลือกที่จะเข้าไปอยู่ในขบวนการเหล่านี้ด้วย จึงเป็นเหตุผลว่า ทำไมถึงแก้ไขปัญหานี้ไม่ได้เสียที อีกทั้งระบบการทำงานของราชการที่มีความสลับ

ซับซ้อนและไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จ ทำให้ฝ่ายรัฐบาลต้องออกแบบกระบวนการทำงานใหม่เพื่อให้การปราบปรามขบวนการนอกกฎหมายมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ล่าสุดเพิ่งมีการประกาศใช้ พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568 ซึ่งรัฐบาลตั้งความหวังไว้ว่าจะเป็นยาแรงที่ทำให้สามารถปราบปัญหานี้ได้อย่างราบคาบ โดยสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ มีหัวใจตรงที่การเพิ่มอำนาจให้กับหน่วยงานภาครัฐในการหยุดการโอนเงินของผู้เสียหายเป็นทอดๆ และการเพิ่มโอกาสให้ผู้เสียหายมีโอกาสได้รับเงินคืนได้รวดเร็วมากขึ้น

โดยเฉพาะการให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจ ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ผู้ให้บริการโทรคมนาคมอื่น หรือผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยี เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจ ผู้ให้

บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ผู้ให้บริการโทรคมนาคมอื่น หรือ ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ได้ปฏิบัติตามมาตรฐาน หรือ มาตรการเพื่อป้องกันอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่กำหนด โดยธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กสทช. หรือคณะกรรมการ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ทั้งนี้ เป็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่นอกจากจะต้องการ ปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายแล้ว ยังต้องเปิดโอกาสให้ ผู้เสียหายได้รับทรัพย์สินคืนด้วย จากเดิมที่ผ่านมาหน่วยงาน ภาครัฐจะเน้นหนักเฉพาะการปราบปรามเท่านั้น ซึ่งถึงแม้จะทำ หน้าที่ปราบปรามได้เป็นอย่างดีเท่าที่อำนาจทางกฎหมายจะเอื้อ อำนาจ แต่ต้องยอมรับว่าโอกาสในการติดตามทรัพย์สินของ ผู้เสียหายกลับคืนมานั้น มีความเป็นไปได้น้อยมาก เนื่องจาก กลุ่มอาชญากร มักมีการถ่ายโอนเงินจากผู้เสียหายออกไปหลาย ทอดด้วยความรวดเร็ว เรียกได้ว่าทำให้การทำงานในเชิงปราบ ปราม แทบจะไม่มีผลเลย

ตรงนี้จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ต้องมีกฎหมายพิเศษ อย่างพระราชกำหนดออกมาเพื่อจัดการเป็นการเฉพาะ

อย่างไรก็ดี การบังคับใช้ในทางปฏิบัติด้านหนึ่งอาจเป็น คำถามว่าจะแก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่ โดยเฉพาะมาตรการใน การทำให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาจากสถาบันการเงิน หรือ ผู้ให้บริการด้านโทรคมนาคม เนื่องจากพบว่ากฎหมายยังเปิด ช่องให้มีขั้นตอนของการใช้ดุลพินิจในการคืนทรัพย์สินของ ผู้เสียหายพอสมควร ดังที่ปรากฏตามถ้อยคำของพระราช กำหนดข้างต้นที่ผ่านมา

ประชาชนชาวบ้านตาต่างๆ ที่ต้องสูญเสียจะมีโอกาสโต้แย้ง ต่อสู้กับสถาบันการเงิน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องอย่างไร หากกลุ่มทุนเหล่านี้อ้างเหตุผลสารพัดในการปฏิเสธที่จะเยียวยา ทรัพย์สินคืนให้กับผู้เสียหาย ที่สำคัญต้องไม่ลืมว่าสถาบันการ เงิน และผู้ประกอบการขนาดใหญ่เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นบริษัทที่ อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ปรารถนาในการทำธุรกิจย่อมต้องคำนึง ถึงประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นเป็นสำคัญ อันเป็นไปตามหลัก ของการประกอบธุรกิจทั่วไปในตลาดหลักทรัพย์

หากสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการเหล่านี้ ต้องเยียวยา ทรัพย์สินให้กับผู้เสียหายต่อเนื่อง ในมุมมองของผู้ถือหุ้นอาจ จะไม่ค่อยปลื้มเท่าใดนัก ด้วยเหตุนี้ทำให้กลุ่มธุรกิจย่อม ต้องต่อสู้ทุกหนทางเพื่อไม่ยอมเสียเงินแม้แต่บาทเดียว ซึ่ง ย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เป็นผู้เสียหายอย่างไม่อาจ หลีกเลี่ยงได้

อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของกฎหมายฉบับนี้ถือว่าเป็น การกำหนดทิศทางที่ถูกต้องแล้ว และเป็นมาตรการที่ภาครัฐ ควรจะดำเนินมาได้ตั้งนานแล้ว ทั้งๆ ที่ประชาชนได้รับความ เดือดร้อนมาตลอด แต่ไหนๆ รัฐบาลอยากจะช่วยเหลือ ประชาชนแล้ว ก็ควรมีมาตรการที่เป็นหลักประกันว่า ประชาชน ที่ถูกหลอกอย่างแท้จริงได้รับทรัพย์สินกลับคืนมา โดยไม่ต้อง ลงสนามต่อสู้กับกลุ่มทุนอีก.